

بازنگری مفهوم هویت در معماری معاصر ایران

مرضیه فیروز زارع^۱، هاله مشعوف^۲

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.
(marzieFiroozzare@gmail.com)
- ۲- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.
(haleh_mashoof@yahoo.com)

چکیده:

معماری معاصر ایران هنوز در سردرگمی میان برداشت سطحی از نگاهی حسرت‌آمیز به گذشته تا فریفتگی به الگوهای غربی به سر می‌برد از این رو با مواجهه با دنیای غرب و پیدایش واژگان دوگانه «سنت»-«مدرنیته» یا «فرنگی»-«ایرانی»، مباحثی در باب هویت، در تاریخ معاصر ایران در حوزه‌های مختلف و به‌ویژه معماری زاده شدند در واقع در کشوری با پیشینه‌ی تاریخی مثل ایران هویت همیشه یک دغدغه بسیار اساسی بوده که ذهن‌ها را به خود مشغول ساخته است و نمی‌توان به آن بی‌توجه بود؛ زیرا با ورود عناصر فرهنگی دیگر کشورها، بخصوص کشورهای غربی، فرهنگ و در پی آن هویت جامعه ایرانی نیز دستخوش تغییراتی شده است؛ از این رو امروزه بحث درباره هویت و فرهنگ در شاخه‌های مختلف علمی مورد توجه قرار گرفته است. معماری و طراحی شهری نیز از این امر مستثنا نیستند. از این رو پژوهش حاضر در پی بازنگری و شناخت مفهوم هویت در معماری معاصر ایران می‌باشد زیرا بی‌شک بدون شناخت یک پدیده امکان مداخله در راستای بهبود آن میسر نخواهد بود. بر این اساس ارائه هرگونه راهکاری در جهت برون‌رفت از بی‌هویتی معماری و شهرسازی تنها از طریق شناخت وضع فعلی و تطابق آن با چشم‌انداز آینده ممکن خواهد شد. برای این امر باید تلاش کرد تا با شناسایی وضع فعلی معماری و شهرسازی به چرایی روی دهی این وضع پرداخت و با دیدی راهبردی امکان مداخلات مطلوب در ساختار شهر و معماری را فراهم نمود تا به برون‌رفت از بی‌هویتی معماری منجر شود. روش تحقیق در این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی و روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و همچنین مطالعه پژوهش‌های مرتبط می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: هویت، معماری معاصر، شهرسازی، ایران

۱- مقدمه:

وقتی شما می‌گویید موجودی دارای هویت است یعنی اینکه من می‌توانم آن را شناسایی کنم، من با مجموعه داده‌هایی که در ذهنم وجود دارد وقتی که با آن موجود مواجه می‌شوم می‌توانم آن را احراز هویت کنم. به این ترتیب مفهوم «بی‌هویت» معنا پیدا می‌کند. یک موجود بی‌هویت یعنی کسی که مجموعه داده‌هایی که در ذهن من است وقتی که با مشخصات او مواجه می‌شود نمی‌تواند هیچ نوع اتصال و ارتباطی با آن برقرار کند. [1] مهدی حجت می‌گوید: از نظر من هویت هر موجود زاینده سه عنصر جغرافیا، تاریخ و باورهای آن موجود است. یعنی این سه عنصر هویت هر موجودی را مشخص می‌کند. بنابراین اگر بخواهیم راجع به عناصر تشکیل‌دهنده هویت صحبت کنیم باید بگوییم عناصر تشکیل‌دهنده هویت هر موجودی یک، جغرافیا یا محیط طبیعی‌ای است که او